

“Sosyal Bilimler Olarak Sosyal Bilgiler Yaklaşımı” nın Sosyal Bilgiler ve Sınıf Öğretmenlerinin Bakış Açısıyla Değerlendirilmesi

Cengiz ÖZMEN*

Öz

Bu araştırmada Sosyal Bilimler Olarak Sosyal Bilgilerin amacı, içeriği ve yöntemi konusunda öğretmen görüşleri incelenmiştir. Çalışma tarama modelindedir. Çalışmanın örneklemini Kayseri ilinde görev yapan Sosyal Bilgiler ve Sınıf öğretmenleri oluşturmaktadır. Araştırmanın verileri Kayseri ilinde görev yapan 444 Sosyal Bilgiler ve Sınıf öğretmeninden elde edilmiştir. Araştırmada nicel veri toplama aracı olarak, Barr, Barth ve Shermis (1978) tarafından geliştirilen ve Kozan (2002)'in Türkçeye uyarladığı “Sosyal Bilimler Olarak Sosyal Bilgiler Eğitime Yaklaşım Ölçeği” kullanılmıştır. Araştırma sonucunda Sosyal Bilimler Olarak Sosyal Bilgilerin amaç, içerik ve yöntemine ilişkin öğretmen görüşlerinin cinsiyetlerine göre anlamlı bir farklılık göstermediği, branş, ve mesleki kıdemlerine göre ise anlamlı bir farklılık gösterdiği tespit edilmiştir. Branş Öğretmenleri Sınıf öğretmenlerinden, kıdemi düşük olanlar yüksek olanlardan daha olumlu görüş belirtmişlerdir.

Anahtar Kelimeler: Sosyal Bilgiler, Sosyal Bilimler, İlköğretim, Sınıf Öğretmeni, Sosyal Bilgiler Öğretmeni.

Abstract

This study explores teachers' opinion considering the method, goal, and content of Social Studies Thought as Social Science, this study is based on survey model. Samples of this study are selected between social studies teachers and elementary teachers who work in the city of Kayseri. The data has been collected by 444 social studies teachers and elementary teachers who are currently working in Kayseri. Quantitative data is collected “Approaching Social Studies Thought as Social Science Approaches Subject Scale” which was developed by Barr, Barth and Shermis (1978) and adopted into Turkish by Ersoy Kozan (2002) At the end of the research it is identified that there is no differences about teachers' view according to gender on approaching Social Studies Thought as Social Science subject scale on the base of aim, content and method. *In addition to this, significant differences were determined in teacher opinions due to their branch and seniority status. The branch teachers indicate more positive view than the class teachers and the teachers who have lower degree than the teachers who have higher degree*

Key Words: Social Studies, Social Science, Elementary Education. Class Teacher, Social Studies Teacher

Giriş

Sosyal Bilimler

Tarihin her döneminde, insanoğlu için bilgi daima bir ihtiyaçtır. İnsanoğlu fıtrati gereği bilgiye her zaman muhtaçtır. Hal böyleyken bilgi olmadan hayatın devamlılığında bahsetmek mümkün değildir. Ayrıca insan, sürekli yeni bilgilerin büyük bir hızla ortaya çıkması karşısında bu bilgileri edinmesi ve uygulaması mümkün değildir. Bundan dolayı insan, elde ettiği bilgileri belirli bir metot çerçevesinde işlemek mecburiyetindedir. Bu zorunluluk ise bilim adı altında toplanır (Dönmez, 2003, 31).

Bireylerin fiziki çevresi ile olan temasları, çevresine olan merakı, tabiat bilimlerinin ortaya çıkışına zemin hazırladığı kabul edilirken, toplumsal sorunları karşılama ve çözme isteği de Sosyal Bilimlerin başlangıcı olarak görülür (Doğan, 1985, 39).

Geçmişte olduğu gibi günümüzde de insanların diğer insanlarla, kurumlarla, çevresiyle, ilişkilerini inceleyen pek çok disiplin vardır. Bu disiplinlerin tamamı Sosyal Bilimler olarak adlandırılmaktadır. Öyleyse Sosyal Bilimler kendisi ile ilgili disiplinleri kapsayan bir üst kimlik durumundadır (Dönmez, 2003, 31).

*Kayseri Necip Fazıl Kısakürek İlköğretim Okulu Müdür Yardımcısı

Devamlı bir değişiklik içinde, karmaşık ve çeşitli sorunlarla karşı karşıya bulunan bireylerin ve toplumların hayatında Sosyal Bilimler önemli bir yer işgal eder. Kişilerin ihtiyacı ile toplumun beklentileri arasındaki dengeyi sağlamada bireylere gerekli bilgi, beceri ve tutumları kazandırma açısından Sosyal Bilimlerin önemli sorumlulukları vardır (Paykoç, 1991, 2) .

Sosyal Bilimlerin görevi, insanın evrendeki ve sosyal hayattaki yerini keşfetmesini sağlamaktır. Yapılan araştırmalardan anlaşıldığı üzere, Türkiye'nin Toplum ve İnsan Bilimlerinde de ilerlemeye, yeniliğe ve gelişmeye ihtiyacı vardır. Bilimsel alandaki gelişmelerin birbirinden bağımsız olmaması Sosyal Bilimlerde de bir bilim siyaseti oluşturmayı mecburi kılmaktadır (Alkan, 1998)

Toplumdaki çeşitli baskı kurumlarının etkisi ile son yıllarda, yüksek eğitim kurumları toplum hayatı ve ihtiyaçları ile ilgilenmeye başlamışlardır. Dünyadaki iktisadi, sosyal ve bilimsel değişmeler (Alkan, 1984) ve dünyada ve Türkiye'de Sosyal Bilimlerdeki gelişmeler ve bu bilimlerin insan hayatındaki öneminin anlaşılması Sosyal Bilimlere olan ilgiyi arttırmıştır (Sözer, 1998).

1993'te Türkiye Bilimler Akademisi'nin kurulması ve bu kuruluşun Sosyal Bilimler alanındaki çalışmaları desteklemesi, ülkemizde Sosyal Bilimler alanındaki çalışmaların hız kazanmasını sağlamıştır (Tonta ve İlhan, 1997).

İnsanı ve onun ilişkilerini inceleyen Sosyal Bilimler, okullarda Sosyal Bilimler öğretimi adı altında, Sosyal Bilimler disiplininin paralel olarak yer almakta ve konu alanı merkezli eğitim programlarında bu disiplinlerin her biri ayrı bir konu alanı ve ders olarak ele alınmaktadır. Ülkemizde orta öğretimde Sosyal Bilimler denilince tarih, coğrafya, psikoloji, ve sosyoloji gibi ayrı ayrı dersler okutulmaktadır. Lise seviyesinde Sosyal Bilim disiplinlerinin ayrı ayrı olarak okutulmasının sebeplerinden biri olay, olgu ve problemlerin tek bir disiplinle açıklamanın zor olmasıdır (Demircioğlu, 2003, 253).

İnsanların ihtiyaçları ve toplumun beklentileri arasındaki dengenin sağlanmasında topluma faydalı olacak bireylerin gerekli bilgi, beceri ve tutumları kazanmasında Sosyal Bilimlere önemli görev ve sorumluluk düşmektedir. Modern anlayışta Sosyal bilimler, bu sorumlulukları, disiplinler arası bir yaklaşım izleyerek yerine getirir. Bireylerin bilgiye ulaşmasına rehberlik ederek belli beceriler kazanmasına yardımcı olur (Dönmez, 2003, 31)

Sosyal Bilimler, medeniyet tarihinin en eski düşünce ürünü olan bir bilgi alanıdır. Bireylerin düzenli düşünmesi, akıyla hareket etmesi, sorunlara şahsi sorunlarını ve duygularını bir kenara bırakarak objektif olarak yaklaşmasında Sosyal Bilimlerin önemli bir yeri vardır. Sosyal Bilimlerin amacı insanın toplumdaki ve evrendeki yerini bulmasına yardımcı olmak ve bu konuda bütünlük oluşturan hususların dokusunu açıklamaktır (Alkan, 1984).

Sosyal Bilgiler

Sosyal Bilgiler kavramı ABD, Kanada ve Avustralya gibi ülkelerin dışında pek çok insan tarafından bilinmemektedir. Çünkü diğer ülkelerde tarih, coğrafya ve diğer sosyal bilimler ayrı konu alanları olarak çalışılır (Welton ve Mallan, 1999, 8). ABD' de bir çok eyalette ise Sosyal Bilgiler öğretmenliği diplomasına sahip olmak, Tarih, Coğrafya, Sosyoloji, Antropoloji, Psikoloji öğretme yetkisi vermekte ve çağdaş Sosyal Bilgiler öğretmeni olmak bu alanlarda yeterli olmayı gerektirmektedir (Beal ve diğ., 2009; Adler, 2008).

İlköğretim birinci kademedede yer alan Hayat Bilgisi dersinin ikinci kademedede biraz daha özelleşmiş şekli olan Sosyal Bilgiler (Binbaşıoğlu, 1988, 38) farklı bilim adamları tarafından farklı şekillerde tanımlanmaktadır.

Sosyal Bilgiler, kişinin sosyalleşmesine yardımcı olmak amacıyla; sosyoloji, psikoloji, felsefe, siyaset bilimi, hukuk, antropoloji, tarih, coğrafya ve ekonomi gibi sosyal bilimleri ve vatandaşlık bilgisi konularını yansıtan; öğrenme alanlarını bir ünite altında birleştiren; insanın sosyal ve fiziki çevresiyle etkileşimini, geçmiş, günümüz ve gelecek bağlamında inceleyen toplu öğretim anlayışından yola çıkarak oluşturulmuş bir derstir (MEB, 2005).

Engle ve Ochoa (1988)'e göre "Sosyal Bilgiler özellikle vatandaşlık eğitimi ile ilgilidir demokraside vatandaşlık eğitimi birbiriyle ilişkili ancak birbirinden farklı iki bölümden oluşur; sosyalizasyon ve karşı sosyalizasyon".

Başka bir tanımda Doğanay (2002, 16) Wesley'den alıntı yaparak aktardığına göre Sosyal Bilgiler, sosyal bilimlerin eğitimsel amaçlarla sadeleştirilmiş şeklidir. Daha sonraki yıllarda Sosyal Bilgiler sosyal bilimlerin sadeleşmiş şekli olarak görülmekten çıkmış faal yurttaşlık eğitimi amacıyla sosyal bilimlerin disiplinler arası yaklaşımla ele alındığı bir alan olarak bakılmıştır (Doğanay ve Sarı, 2003, 153).

Eleştirel düşünce ve anlam oluşturma Sosyal Bilgiler Eğitiminin ana unsurudur (Catherina ve Diğerleri, 2007, 274). Barth ve Demirtaş'a (1997, 6) göre ise; Sosyal Bilgiler, insanların sosyal ve fiziki çevreleriyle olan ilişkilerini araştıran bir bilim. Sönmez (1999)'e göre Sosyal Bilgiler, toplumsal gerçekle ispat edilmeye dayalı bağ kurma süreci ve bunun sonunda elde edilen dirik bilgilerdir. Sosyal Bilgiler, vatandaşlık becerilerini geliştirmek üzere insani ve sosyal bilimlerden oluşturulmuş bir çalışma alanıdır (Savage ve Armstrong, 1996, 9).

Yapılan tanımlara baktığımızda hemen hepsinde ortak nokta Sosyal Bilgilerin, etkili vatandaş yetiştirmeyi, sosyalleşmeyi, insan tecrübelerinin bütünlüğünü, bilimsel düşünme yöntemini, toplumsal olgu ve olayların zaman boyutunu esas alan disiplinler arası bir alan olma özelliği gibi hususlardır (Güçlü, 2003, 261).

Sosyal Bilimler ve Sosyal Bilgiler

Sosyal bilimler bilgi kategorisi, Sosyal Bilgiler ise program kategorisi şeklinde sınıflandırılabilir. Bu ayrımla sosyal bilimler, sosyoloji, antropoloji, psikoloji, tarih, siyasal bilgiler, iktisat gibi bilim dallarını içerirken; Sosyal Bilgiler kapsamında ise tarih, coğrafya ve vatandaşlık bilgisi önemli yer tutmakta, felsefe, hukuk, mantık ve ahlak bilgisi gibi alanlara da temas edilmektedir. Aslında Sosyal Bilgilere, sosyal bilimlerin öğretim için seçilmiş olan ve değişmeyen bölümü olarak bakılmaktadır. Sosyal Bilgiler, sosyal bilimlerin bulgularına toplumda gerekli olan yönleriyle değinmekte, toplumu oluşturan kişilerin, sosyal ilişkileri, kültürü, diğer toplumlarla olan münasebetleri toplum içindeki yerini ve bu konulardaki ortak ve temel bilgilerin oldukça kapsamlı bir bölümünü oluşturmaktadır (Sözer, 1998:3).

Sosyal Bilgiler, 1916 sonrası Amerikan pragmatizmi ve toplumsal yapısından kaynaklanan ihtiyaçların karşılanması amacıyla ortaya çıkan bir derstir. Dersin oluşturulmasının, iki geçerli sebebi vardır. Birincisi, 1890'lı yıllarda bu ülkeye göç edenlerin iyi vatandaş olmalarını sağlayarak toplumla uyumunu hızlandırmaktır. Bir diğeri de, John Dewey ve arkadaşlarının derslerde işlenecek olan konuların öğrencilerin günlük hayatından ve ilgilerinden alınması gerektiği anlayışıdır (Şimşek, 2007, 3).

Sosyal bilimler, insan davranışlarını çeşitli yönlerden objektif bir yaklaşımla inceler. Bu bağlamda Sosyal Bilimlerin muhtevası, kendi aralarında bağlantılı ve karmaşık birçok insan hayatından esinlenmiştir. Sosyal Bilgiler programı ise vatandaş eğitimine ağırlık verir. Sosyal bilgiler kapsamında ağırlık disiplinler arası ve bütünleştirilmiş bir eğitim programı yoluyla vatandaşlık kavramının geliştirilmesine verilmiştir (Barth ve Demirtaş, 1997, 5-6).

Genellikle Sosyal Bilgilere, Sosyal Bilimlerin öğretimi için seçilmiş ve okullarda 11-15 yaş grupları arasındaki çocukların programında yer verilir. Sosyal Bilimler ise daha akademik bir seviyede bilim disiplini anlayışıyla insan ilişkilerini inceler (Özbaran, 2003, 1)

Konu ve temaların öğretilmesinde, Sosyal Bilimlerden çok Sosyal Bilgilerden faydalanılır. Özellikle vatandaşlık eğitimine önem veren Sosyal Bilgiler ilköğretim çağında gerçekleşir. Sosyal Bilimler ise ayrı ayrı disiplinler şeklinde liselerde ve üniversitelerde öğretilir (Dönmez, 2003, 33).

Sosyal Bilgiler, gerçekte eğitim alanının oluşturduğu bir kavramdır. Bu disiplinler arası alan, sosyal bilimler alanındaki, kuramsal ve bilimsel gelişmelerin eğitim süreci içinde ele alınarak kişinin sosyal olarak gelişmesini ve yetiştirilmesini amaçlar (Paykoç, 1991, 2).

Sosyal Bilimler insan ilişkilerini incelemekle ilgilenir. Sosyal Bilgiler ise bir okul programıdır ve demokratik sistemde vatandaşlık eğitimini amaçlayarak birey ilişkileri üzerinde durmaktadır. Yani Sosyal Bilgilerin temelini aslında Sosyal Bilimler oluşturur. Program yönünden ise Sosyal Bilgiler, Sosyal Bilimlerden alınan içeriğe dayanarak oluşturulan üniteleri ihtiva eden programı belirtmek için kullanılır. Özet olarak Sosyal Bilgiler, okullarda öğretilmek amacıyla Sosyal Bilimlerden seçilerek sadeleştirilmiş konulardır (Dönmez, 2003, 33).

Sosyal Bilgilerin tabiatı ile alakalı en kapsamlı ve en etkili çalışmayı yapan Barr, Barth ve Shermis, (1978, 18) Sosyal Bilgilerin metotlarından yararlanarak demokratik vatandaşlığın ve insani değerlerin öğrencilere baskı yapmadan kavratılması ve vatandaşlığa entegrasyonu gerektiğini söyler. Birçok eğitimcinin de bu fikirde olduğunu ancak aile, inanç, değerler, beceriler, iletişim ve ideallerin etkisinden söz ettikten sonra, Sosyal Bilgilerin geleneksel olarak üç şekilde anlaşıldığından bahseder. Bunlar; Vatandaşlık Aktarımı Olarak Sosyal Bilgiler, Sosyal Bilimler Olarak Sosyal Bilgiler, Yansıtıcı İnceleme Olarak Sosyal Bilgiler.

Sosyal Bilgilerin Bir Sosyal Bilim Olarak Öğretilmesi yaklaşımına göre, iyi vatandaş yetiştirmek için öğrencilere, sosyal bilimlerle ilgili disiplinlerdeki bilgi, beceri ve değerler kazandırılmalıdır. Öyle ki, sosyal bilimcilerin düşünme yöntemini tam olarak öğrenmiş gençler de, sosyal bilimciler gibi algılayıcı ve ayırt edici olabilirler (Barr ve diğerleri, 1978: 71, Erden tarihsiz, 7). Sosyal bilimciler, kullandıkları öğretim yöntemlerinin iyi vatandaşlar yetiştirmekte yararlı olacağını söylediğinde, kastettikleri, öğrencinin farklı sosyal bilim alanlarında, örneğin, tarih, coğrafya, vatandaşlık bilgisi alanlarında, bir düşünme tarzı geliştirmesi (uygulama ve eylem yapma yöntemi) gerekliliğidir. Bir bilim adamı gibi düşünmeyi öğrendikten sonra, bir vatandaş olarak değerlendirmeyi, dikkatle anlamlandırılmayı ve mantıklı sonuçlara varmayı gereğince anlamış olacaktır (Barth ve Demirtaş 1997, 9).

Bu yaklaşımın temel mantığı, öğrencilerin sosyal bilimlerin temel ilke ve içeriğini kavramaları için onlara yardımcı olmaktır. Sosyal bilimlerin içeriği kadar bu yöntemin diğer bir önemli tarafı da, sosyal bilimcilerin bilgiye ulaşırken kullandıkları yöntemi öğrencilere öğretebilmektir. Bu şekilde çocuklar dünyayı sosyal bilimciler gibi düşünmeye ve anlamaya çalışacaklardır. Bu yaklaşımın muhtevasını sosyal bilimlerin bilgi temeli oluşturur. Çocuklar insan davranışlarını ve vatandaş olma sorumluluğunu, sosyal bilimlerin temel prensiplerini inceleyerek öğrenirler (Doğanay ve Sarı 2004, 153). Sosyal bilimler geleneğinde yöntem araştırma-inceleme yöntemidir. Sosyal bilim dallarıyla ilgili bilgilerin kazanımı yanında bunları öğrenme sürecine de özellikle önem verilir (Doğanay, 2002,20).

Araştırmanın Amacı

Bu araştırmanın amacı, sürekli gelişen ve değişen dünyada, bu sürece hazırlıklı bireyler yetiştirme sorumluluğunu taşıyan sınıf öğretmenleri ve Sosyal Bilgiler öğretmenlerinin Sosyal Bilimler Olarak Sosyal Bilgiler Yaklaşımına yönelik görüşlerini değerlendirmektir.

Araştırmada yukarıda ifade edilen genel amaç doğrultusunda öğretmenlerin branş, cinsiyet ve kıdem değişkenleriyle ilişkisi ve bu değişkenler açısından Sosyal Bilimler Olarak Sosyal Bilgiler yaklaşımına ilişkin görüşlerinin farklılık gösterip göstermediği araştırılmıştır. Araştırmanın amacına uygun olarak aşağıdaki alt problemlere cevap aranmıştır.

1. Sosyal Bilimler Olarak Sosyal Bilgilerin amaç boyutuna yönelik öğretmen görüşleri; cinsiyete, branşa ve mesleki kıdemlerine göre değişmekte midir?

2. Sosyal Bilimler Olarak Sosyal Bilgilerin içerik boyutuna yönelik öğretmen görüşleri; cinsiyete, branşa ve mesleki kıdemlerine göre değişmekte midir?

3. Sosyal Bilimler Olarak Sosyal Bilgilerin yöntem boyutuna yönelik öğretmen görüşleri; cinsiyete, branşa ve mesleki kıdemlerine göre değişmekte midir?

Yöntem

Bu bölümde araştırmanın modeli, evren ve örnekleme, veri toplama araçları, verilerin toplanması ve çözümlenmesinde kullanılan istatistiksel işlem ve teknikler üzerinde durulmuştur.

Araştırmanın Modeli

Sosyal Bilimler Olarak Sosyal Bilgilerin amacı, içeriği ve yöntemi konusundaki öğretmen görüşlerini belirlemeyi amaçlayan bu araştırma tarama modelindedir.

Evren ve Örneklem

Araştırmanın evrenini Kayseri ilindeki ilköğretim okullarında görev yapan Sosyal Bilgiler ve sınıf öğretmenleri oluşturmaktadır. Araştırmanın verileri Kayseri ilinde farklı mekanlardaki 75 okulda görev yapan ve rastgele seçilen 444 Sosyal Bilgiler ve Sınıf öğretmeninden elde edilmiştir.

Veri Toplama Araçları

Veri toplama aracında likert tipi bir ölçek kullanılmıştır. Bu ölçekte öğretmenlerin Sosyal Bilimler Olarak Sosyal Bilgilerin amaç, yöntem ve içeriğine dönük ifadelerle yönelik görüşleri belirlenmeye çalışılmıştır. Likert tipi ölçeklerde birey, benimsediği ifadeleri işaretlemek yerine, verilen her ifadeye ne ölçüde katılıp katılmadığını dereceler içinde belirlemektedir (Tavşancıl, 2006, 138). Ölçekte verilen ifadelerle katılım düzeyi 1,00 ile 5,00 arasında değişmektedir. Bu kodlar, 5 Kesinlikle katılıyorum, 4 Katılıyorum, 3 Kararsızım, 2 Katılmıyorum, 1 Kesinlikle katılmıyorum. Ölçeğin kapsam geçerliliğini belirlemek amacıyla uzman görüşü alınmıştır.

Ölçeğin yapı geçerliliğini belirlemek amacıyla faktör analizi uygulanmıştır. Verilerin faktör analizi için uygunluğu Kaiser-Meyer-Olkin (KMO) katsayısı ve Barlett Sphericity testi ile incelenebilir. KMO'nun .60'dan yüksek, Barlett testinin anlamlı çıkması verilerin faktör analizi için uygun olduğunu gösterir (Büyüköztürk, 2003: 120). Ölçeğin KMO katsayısı .849 olarak belirlenmiştir. Bu durum anketin faktör analizi için çok uygun olduğu göstermektedir. Bu uygulamadaki veriler 268 kişilik bir örneklem grubundan elde edilmiştir. Bu analizde 15 faktör yükü ve bir maddenin faktörlerdeki yük değerlerinin arasındaki farkın en az .10 olması dikkate alınmıştır. Varimax dönüştürme tekniği kullanılarak yapılan analizler sonucunda ölçeğin üç alt boyuttan oluştuğu görülmüştür. Bunlar Sosyal Bilimler Olarak Sosyal Bilgilerin amaç boyutu, yöntem boyutu ve içerik boyutudur. Anketin alt boyutlarının iç tutarlılık katsayıları Cronbach Alpha ile belirlenmiştir. Bu değerler Sosyal Bilimler Olarak Sosyal Bilgilerin amaç boyutu için 0.700, yöntem boyutu için 0.701, içerik boyutu için 0.788'dir. Bu sonuçlar ölçeğin geçerli ve güvenilir olarak kullanılabileceğini göstermektedir.

Verilerin Analizi

Anketten elde edilen sonuçlar SPSS 15.0 for Windows programında analiz edilmiştir. Verilerin çözümlenmesinde, cinsiyet, branş ve mesleki kıdem değişkenlerine göre oluşan farklılıkları belirlemek amacıyla t testi ve tek yönlü varyans analizi uygulanmıştır.

Bulgular

Bu bölümde, araştırmanın bulguları ve bu bulgulara yönelik yorumlar yer almaktadır. Bulgular ve yorumlar, araştırmanın alt problemleri doğrultusunda elde edilen verilere göre değerlendirilmiştir.

Tablo 1

Sosyal Bilimler Olarak Sosyal Bilgilerin Amaç Boyutuna Yönelik Öğretmen Görüşleri

Görüş	Cevap Seçenekleri											
	Kesinlikle katılmıyorum		Katılmıyorum		Kararsızım		Katılıyorum		Tamamen katılıyorum		\bar{x}	s
	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%		
1.Özenli ve geniş kapsamlı çalışmanın faydasını bilen öğrenciler sosyal konuları analiz etme konusunda daha bağımsız ve objektif olurlar.	5	1,1	19	4,3	12	2,7	263	59,2	14	32,7	4,1	,77
2.Öğrenciler genel kabul görmüş anlayış ve düşüncelerin yerine Sosyal Bilgilerin çözümlemeli yöntemlerine bağlı kalmalıdır.	10	2,3	65	14,6	38	8,6	278	62,6	53	11,9	3,6	,94
3.Problemin çözümünde elde edilen sonuçlar kabul görmüş düşüncelerin tersi olduğunda bile, öğrenciler Sosyal Bilgiler araştırma metotlarını savunabilmelidir.	20	4,5	67	15,1	25	5,6	248	55,9	84	18,9	3,6	1,0
4.Sosyal Bilgiler dersi, öğrencilere analitik (çözümlemeli) düşünme becerileri ve mantığı kazanma konusunda yardımcı olmalıdır.	6	1,4	26	5,9	13	2,9	258	58,1	14	31,8	4,1	,82
5.Sosyal Bilgiler kavram ve yöntemlerini kullanan öğrenciler kendileri için gerekli olan kararları	2	,5	17	3,8	3	,7	342	77,0	80	18,0	4,0	,61

verebileceklerdir.

Özenli ve geniş kapsamlı çalışmanın faydasını bilen öğrenciler sosyal konuları analiz etme konusunda daha bağımsız ve objektif olurlar görüşüne öğretmenlerin % 59,2'si katılırken, % 32,7'si tamamen katıldığını, % 4,3'ü katılmadığını, % 2,7'si kararsız olduğunu, % 1,1'i ise kesinlikle katılmadığını belirtmiştir. Bu ifadeye yönelik öğretmen görüşlerinin puanlarının ortalaması ($\bar{x} = 4,18$) dir.

Öğrenciler genel kabul görmüş anlayış ve düşüncelerin yerine Sosyal Bilgilerin çözümlenmeli yöntemlerine bağlı kalmalıdır görüşüne öğretmenlerin % 62,6'sı katıldığını, % 14,6'sı katılmadığını, % 11,9'u tamamen katıldığını, % 8,6'sı kararsız olduğunu, % 2,3'ü ise kesinlikle katılmadığını belirtmiştir. Bu ifadeye yönelik öğretmen görüşlerinin puanlarının ortalaması ($\bar{x} = 3,67$) dir.

Problemin çözümünde elde edilen sonuçlar kabul görmüş düşüncelerin tersi olduğunda bile, öğrenciler Sosyal Bilgiler araştırma metotlarını savunabilmelidir görüşüne öğretmenlerin % 55,9'u katıldığını, % 18,9'u tamamen katıldığını, % 15,1'i katılmadığını, % 5,6'sı kararsız olduğunu, % 4,5'i ise kesinlikle katılmadığını belirtmiştir. Bu ifadeye yönelik öğretmen görüşlerinin puanlarının ortalaması ($\bar{x} = 3,69$) dir.

Sosyal Bilgiler dersi, öğrencilere analitik (çözümlenmeli) düşünme becerileri ve mantığı kazanma konusunda yardımcı olmalıdır görüşüne öğretmenlerin % 58,1'i katıldığını, % 31,8'i tamamen katıldığını, % 5,9'u katılmadığını, % 2,9'u kararsız olduğunu, % 1,4'ü ise bu fikre kesinlikle katılmadığını belirtmiştir. Bu ifadeye yönelik öğretmen görüşlerinin puanlarının ortalaması ($\bar{x} = 4,13$) dür.

Sosyal Bilgiler kavram ve yöntemlerini kullanan öğrenciler kendileri için gerekli olan kararları verebileceklerdir görüşüne öğretmenlerin % 77'si katıldığını, % 18'i kesinlikle katıldığını, % 3,8'i katılmadığını % 0,7'si kararsız olduğunu, % 0,5'i ise kesinlikle katılmadığını belirtmiştir. Bu ifadeye yönelik öğretmen görüşlerinin puanlarının ortalaması ($\bar{x} = 4,08$) dir.

Tablo 2

Sosyal Bilimler Olarak Sosyal Bilgilerin Amaç Boyutuna Yönelik Öğretmen Görüşlerinin Cinsiyet Değişkenine Göre Dağılımına İlişkin t-testi Sonuçları

Cinsiyet	N	\bar{x}	S	sd	t	p
Kadın	167	4,00	,48	442	1,679	,094
Erkek	277	3,92	,51			

Tablo 2. incelendiğinde, öğretmenlerin sosyal bilimler olarak Sosyal Bilgilerin amaç boyutuna yönelik görüşlerinin cinsiyetlerine göre anlamlı bir farklılık göstermediği belirlenmiştir ($t_{(442)} = 1,679$; $p > .05$). Örneklem grubundaki kadın öğretmenlerin sosyal bilimler olarak Sosyal Bilgilerin amaç boyutuna yönelik görüşlerinin puanlarının ortalaması ($\bar{x} = 4,00$) iken, bu değer erkek öğretmenlerde ($\bar{x} = 3,92$) olarak gerçekleşmiştir. Kadın ve erkek öğretmenlerin sosyal bilimler olarak Sosyal Bilgilerin amaç boyutuna yönelik görüşlerinin benzerlik gösterdiği söylenebilir.

Tablo 3

Sosyal Bilimler Olarak Sosyal Bilgilerin Amaç Boyutuna Yönelik Öğretmen Görüşlerinin Branşlarına Göre Dağılımına İlişkin t-testi Sonuçları

Branş	N	\bar{x}	S	sd	t	p
Sınıf Öğretmenliği	339	3,87	,52	442	5,819	,000
Sosyal Bilgiler Öğretmenliği	105	4,19	,36			

Tablo 3. incelendiğinde, öğretmenlerin sosyal bilimler olarak Sosyal Bilgilerin amaç boyutuna yönelik görüşlerinin branşlarına göre anlamlı bir farklılık gösterdiği belirlenmiştir ($t_{(442)}= 5,819$; $p<.001$).Örneklem grubundaki Sosyal Bilgiler öğretmenlerinin sosyal bilimler olarak Sosyal Bilgilerin amaç boyutuna yönelik görüşlerinin puanlarının ortalaması ($\bar{x}=4,19$) iken, bu değer sınıf öğretmenlerinde ($\bar{x}=3,87$) olarak gerçekleşmiştir. Bu sonuçlar Sosyal Bilgiler öğretmenlerinin sosyal bilimler olarak Sosyal Bilgilerin amaç boyutuna yönelik görüşlerinin sınıf öğretmenlerinin bu konudaki görüşlerine göre daha olumlu olduğu şeklinde yorumlanabilir.

Tablo 4

Sosyal Bilimler Olarak Sosyal Bilgilerin Amaç Boyutuna Yönelik Öğretmen Görüşlerinin Mesleki Kıdemlerine Göre Dağılımına İlişkin Betimsel İstatistik Sonuçları

Mesleki Kıdem	N	\bar{x}	S
1-5	22	4,13	,55
6-10	96	4,17	,40
11-15	80	4,13	,35
16-20	84	4,04	,37
21-25	58	3,98	,41
26+	104	3,48	,53
Toplam	444	3,95	,50

Tablo 4.'te öğretmenlerin sosyal bilimler olarak Sosyal Bilgilerin amaç boyutuna yönelik görüşlerinin mesleki kıdemlerine göre dağılımına ilişkin betimsel istatistik sonuçları verilmiştir. Bu değerler arasındaki farklılığın anlamlı düzeyde olup olmadığını belirlemek için yapılan tek yönlü varyans analizi sonuçları Tablo 5.'te verilmiştir.

Tablo 5

Sosyal Bilimler Olarak Sosyal Bilgilerin Amaç Boyutuna Yönelik Öğretmen Görüşlerinin Mesleki Kıdemlerine Göre Dağılımına İlişkin Tek Yönlü Varyans Analizi Sonuçları

Varyansın Kaynağı	Kareler Toplamı	Kareler Ortalaması	sd	F	P	Fark
Gruplar	31,837	6,367	5	33,712	,000	1-5 yıl ile 26 yıl ve sonrası
Gruplar içi	82,730	,189	438			6-10 yıl ile 26 yıl ve sonrası
Toplam	114,567		443			11-15 yıl ile 26 yıl ve sonrası 16-20 ile 26 yıl ve sonrası 21-25 ile 26 yıl ve sonrası

Tablo 5.'e göre sosyal bilimler olarak Sosyal Bilgilerin amaç boyutuna yönelik öğretmen görüşlerinin mesleki kıdemlerine göre farklılık gösterdiği belirlenmiştir ($F_{(5-438)}=33,712$; $p<.001$). Bu görüşler arasındaki farklılığı belirlemek amacıyla yapılan Scheffee analizine göre farklılık mesleki kıdemi 1-5 yıl, 6-10 yıl, 11-15 yıl, 16-20 yıl, 21-25 yıl olanlar ile mesleki kıdemi 26 yıldan fazla olanlar arasındadır. Bu sonuç mesleki kıdemi en fazla olan öğretmenlerin sosyal bilimler olarak Sosyal Bilgilerin amaç boyutuna yönelik görüşlerinin diğerlerine göre daha olumsuz olduğu şeklinde yorumlanabilir.

Tablo 6*Sosyal Bilimler Olarak Sosyal Bilgilerin Yöntem Boyutuna Yönelik Öğretmen Görüşleri*

Görüş	Cevap Seçenekleri											
	Kesinlikle katılmıyorum		Katılmıyorum		Kararsızım		Katılıyorum		Tamamen katılıyorum		\bar{x}	s
	f	%	F	%	F	%	F	%	f	%		
6.Sosyal Bilgiler dersinde öğretmenin esas görevi sosyal bilim dallarının metodoloji ve kavramlarını sunmak olmalıdır. Böylece öğrenciler daha sonra karşılaşacakları sorunlara bu kavram ve yöntemleri uygulayarak çözüm üretebilirler.	14	3,2	95	21,4	-	-	255	57,4	80	18,0	3,65	1,09
7.Öğretmenler öğrencilerin fikirlerini, sosyal bilim uzmanlarının yaptığı gibi, çalışmalar düzenleme ve yürütmede kullanmalıdır.	31	7,0	34	7,7	32	7,2	279	62,8	68	15,3	3,71	1,04
8.Öğrencilerin ilerlemesini tespit etmenin en iyi yolu, Sosyal Bilgiler kavram ve yöntemlerini, karşılaştıkları tuhaf sorunlara nasıl uyguladıklarıyla değerlendirilir.	6	1,4	52	11,7	15	3,4	318	71,6	53	11,9	3,81	,84
9.Öğretmenler tarafından kullanılan sorgulayıcı stratejilerin odak noktası, Sosyal Bilgiler kavramlarının ilişkilerini açıklamak olmalıdır.	2	,5	24	5,4	11	2,5	342	77,0	65	14,6	4,00	,65

10. Öğretmenler 1 ,2 12 2,7 2 ,5 266 59,9 163 36, 4,3 ,64
 öğrenciler için Sosyal 7 0
 Bilgilerin önemini ve
 yöntemini
 açıklarlarsa onlar
 bunu gelecekte
 hayatlarında
 kullanacaklardır.

Sosyal Bilgiler dersinde öğretmenin esas görevi sosyal bilim dallarının metodoloji ve kavramlarını sunmak olmalıdır. Böylece öğrenciler daha sonra karşılaşacakları sorunlara bu kavram ve yöntemleri uygulayarak çözüm üretebilirler görüşüne öğretmenlerin % 57,4'ü katılırken, % 21,4'ü katılmadığını, % 18'i tamamen katıldığını, % 3,2'si ise kesinlikle katılmadığını belirtmiştir. Bu ifadeye yönelik öğretmen görüşlerinin puanlarının ortalaması ($\bar{x} = 3,65$) dir.

Öğretmenler öğrencilerin fikirlerini, sosyal bilim uzmanlarının yaptığı gibi, çalışmalar düzenleme ve yürütmede kullanılmalıdır % 62,8'i katılırken, % 15,3'ü tamamen katıldığını, % 7,7'si katılmadığını, % 7,2'si kararsız olduğunu, % 7'si kesinlikle katılmadığını belirtmiştir. Bu ifadeye yönelik öğretmen görüşlerinin puanlarının ortalaması ($\bar{x} = 3,71$) dir.

Öğrencilerin ilerlemesini tespit etmenin en iyi yolu, Sosyal Bilgiler kavram ve yöntemlerini, karşılaştıkları tuhaf sorunlara nasıl uyguladıklarıyla değerlendirilir görüşüne öğretmenlerin % 71,6'sı katıldığını, % 11,9'u tamamen katıldığını, % 11,7'si katılmadığını, % 3,4'ü kararsız olduğunu, % 1,4'ü ise kesinlikle katılmadığını belirtmiştir. Bu ifadeye yönelik öğretmen görüşlerinin puanlarının ortalaması ($\bar{x} = 3,81$) dir.

Öğretmenler öğrenciler için Sosyal Bilgilerin önemini ve yöntemini açıklarlarsa onlar bunu gelecekte hayatlarında kullanacaklardır görüşüne öğretmenlerin % 77'si katıldığını, % 14,6'sı tamamen katıldığını, % 5,4'ü katılmadığını, % 2,5'i kararsız olduğunu, % 0,5'i ise kesinlikle katılmadığını belirtmiştir. Bu ifadeye yönelik öğretmen görüşlerinin puanlarının ortalaması ($\bar{x} = 4,00$) dir.

Öğretmenler tarafından kullanılan sorgulayıcı stratejilerin odak noktası, Sosyal Bilgiler kavramlarının ilişkilerini açıklamak olmalıdır % 59,9'u katıldığını, % 36,7'si tamamen katıldığını, % 2,7'si katılmadığını, % 0,5'i kararsız olduğunu, % 0,2'si ise kesinlikle katılmadığını belirtmiştir. Bu ifadeye yönelik öğretmen görüşlerinin puanlarının ortalaması ($\bar{x} = 4,30$) dur.

Tablo 7

Sosyal Bilimler Olarak Sosyal Bilgilerin Yöntem Boyutuna Yönelik Öğretmen Görüşlerinin Cinsiyet Değişkenine Göre Dağılımına İlişkin t-testi Sonuçları

Cinsiyet	N	\bar{x}	S	sd	t	p
Kadın	167	3,95	,48	442	1,824	,069
Erkek	277	3,86	,53			

Tablo 7. incelendiğinde, öğretmenlerin sosyal bilimler olarak Sosyal Bilgilerin yöntem boyutuna yönelik görüşlerinin cinsiyetlerine göre anlamlı bir farklılık göstermediği belirlenmiştir ($t_{(442)} = 1,824$; $p > .05$). Örneklem grubundaki kadın öğretmenlerin sosyal bilimler olarak Sosyal Bilgilerin yöntem boyutuna yönelik görüşlerinin puanlarının ortalaması ($\bar{x} = 3,95$) iken, bu değer erkek öğretmenlerde ($\bar{x} = 3,86$) olarak gerçekleşmiştir. Bu sonuç kadın öğretmenlerin ve erkek öğretmenlerin sosyal bilimler olarak Sosyal Bilgilerin yöntem boyutuna yönelik görüşlerinin benzerlik gösterdiği söylenebilir.

Tablo 8

Sosyal Bilimler Olarak Sosyal Bilgilerin Yöntem Boyutuna Yönelik Öğretmen Görüşlerinin Branş Değişkenine Göre Dağılımına İlişkin t-testi Sonuçları

Branş	N	\bar{x}	S	sd	t	p
Sınıf Öğretmenliği	339	3,84	,52	442	4,041	,000
Sosyal Bilgiler Öğretmenliği	105	4,07	,47			

Tablo 8. incelendiğinde, öğretmenlerin sosyal bilimler olarak Sosyal Bilgilerin yöntem boyutuna yönelik görüşlerinin branşlarına göre anlamlı bir farklılık gösterdiği belirlenmiştir ($t_{(442)}= 4,041$; $p<.001$). Örneklem grubundaki Sosyal Bilgiler öğretmenlerinin sosyal bilimler olarak Sosyal Bilgilerin yöntem boyutuna yönelik görüşlerinin puanlarının ortalaması ($\bar{x} = 4,07$) iken, bu değer sınıf öğretmenlerinde ($\bar{x} = 3,84$) olarak gerçekleşmiştir. Bu sonuçlar Sosyal Bilgiler öğretmenlerinin sosyal bilimler olarak Sosyal Bilgilerin yöntem boyutuna yönelik görüşlerinin sınıf öğretmenlerinin bu konudaki görüşlerine göre daha olumlu olduğu şeklinde yorumlanabilir.

Tablo 9

Sosyal Bilimler Olarak Sosyal Bilgilerin Yöntem Boyutuna Yönelik Öğretmen Görüşlerinin Mesleki Kıdemlerine Göre Dağılımına İlişkin Betimsel İstatistik Sonuçları

Mesleki Kıdem	N	\bar{x}	S
1-5	22	4,00	,56
6-10	96	4,06	,46
11-15	80	4,05	,43
16-20	84	3,94	,51
21-25	58	3,90	,47
26+	104	3,55	,50
Toplam	444	3,89	,52

Tablo 9.'da öğretmenlerin sosyal bilimler olarak Sosyal Bilgilerin yöntem boyutuna yönelik görüşlerinin mesleki kıdemlerine göre dağılımına ilişkin betimsel istatistik sonuçları verilmiştir. Bu değerler arasındaki farklılığın anlamlı düzeyde olup olmadığını belirlemek için yapılan tek yönlü varyans analizi sonuçları Tablo 10.'da verilmiştir.

Tablo 10

Sosyal Bilimler Olarak Sosyal Bilgilerin Yöntem Boyutuna Yönelik Öğretmen Görüşlerinin Mesleki Kıdemlerine Göre Dağılımına İlişkin Tek Yönlü Varyans Analizi Sonuçları

Varyansın Kaynağı	Kareler Toplamı	Kareler Ortalaması	Sd	F	P	Fark
Gruplar arası	17,052	3,410	5	14,47	,000	1-5 yıl ile 26 yıl ve sonrası
Gruplar içi	103,226	,236	438			6-10 yıl ile 26 yıl ve sonrası
Toplam	120,278		443			11-15 yıl ile yıl ve sonrası 16-20 ile 26 yıl ve sonrası 21-25 ile 26 yıl ve sonrası

Tablo 10.'a göre sosyal bilimler olarak Sosyal Bilgilerin yöntem boyutuna yönelik öğretmen görüşlerinin mesleki kıdemlerine göre farklılık gösterdiği belirlenmiştir ($F_{(5-438)}=14,471$; $p<.001$). Bu görüşler arasındaki farklılığı belirlemek amacıyla yapılan Scheffé analizine göre farklılık mesleki

kıdemi 1-5 yıl, 6-10 yıl, 11-15 yıl, 16-20 yıl, 21-25 yıl olanlar ile mesleki kıdemi 26 yıldan fazla olanlar arasındadır. Bu sonuç mesleki kıdemi en fazla olan öğretmenlerin sosyal bilimler olarak Sosyal Bilgilerin yöntem boyutuna yönelik görüşlerinin diğerlerine göre daha olumsuz olduğu şeklinde yorumlanabilir.

Tablo 11

Sosyal Bilimler Olarak Sosyal Bilgilerin İçerik Boyutuna Yönelik Öğretmen Görüşleri

Görüş	Cevap Seçenekleri										\bar{x}	s
	Kesinlikle katılmıyorum		Katılmıyorum		Kararsızım		Katılıyorum		Tamamen katılıyorum			
	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%		
11.Sosyal Bilgiler dersinin kavram ve yöntemi, öğrencilerin sorunlarını çözebilme becerisini geliştirebilmelidir.	1	,2	7	1,6	56	12,6	22	49,8	159	35,8	3,89	1,02
12.Sosyal Bilgiler dersinde kavram ve yöntemler öğrencilere programın öngördüğü uygun davranışları kazandırmak için kullanılmalıdır.	2	,5	9	2,0	74	16,7	22	50,0	137	30,9	4,00	,94
13.Sosyal Bilgiler uzmanlarının araştırma, yöntem ve bulguları öğrencilerin hayatta karşılaştıkları problemlerin çözümünde kendilerine yardımcı olur.	1	,2	9	2,0	10	22,8	24	54,3	92	20,7	3,92	,89
14.Öğrenciler, uygun zemin oluştuğunda sosyal bilim adamlarının çözmüş olduğu problemleri çözebilmek için beceri geliştirebilirler.	-	-	23	5,2	11	26,8	22	51,4	74	16,7	3,88	,80

15.Öğrenciler bilimsel verilerin analiz ve yorumuna doğrudan katılırsa bilimsel metot anlayışları en iyi şekilde gelişir.	2	,5	16	3,6	78	17,6	21	48,0	135	30,4	3,98	,93
							3					

Sosyal Bilgiler dersinin kavram ve yöntemi, öğrencilerin sorunlarını çözebilme becerisini geliştirebilmelidir görüşüne öğretmenlerin % 49,8'i katıldığını, % 35,8'i tamamen katıldığını, % 12,6'sı kararsız olduğunu, % 1,6'sı katılmadığını, % 0,2'si kesinlikle katılmadığını belirtmiştir. Bu ifadeye yönelik öğretmen görüşlerinin puanlarının ortalaması ($\bar{x} = 3,89$) dur.

Sosyal Bilgiler dersinde kavram ve yöntemler öğrencilere programın öngördüğü uygun davranışları kazandırmak için kullanılmalıdır görüşüne öğretmenlerin % 50'si katıldığını, % 30,9'u tamamen katıldığını, % 16,7'si kararsız olduğunu, % 5,2'si katılmadığını % 0,5'i ise kesinlikle katılmadığını belirtmiştir. Bu ifadeye yönelik öğretmen görüşlerinin puanlarının ortalaması ($\bar{x} = 4,00$) dir.

Sosyal Bilgiler uzmanlarının araştırma, yöntem ve bulguları öğrencilerin hayatta karşılaştıkları problemlerin çözümünde kendilerine yardımcı olur görüşüne öğretmenlerin % 54,3'ü katıldığını, % 22,8'i kararsız olduğunu, %20,7'si tamamen katıldığını, % 2'si katılmadığını, % 0,2'si ise kesinlikle katılmadığını belirtmiştir. Bu ifadeye yönelik öğretmen görüşlerinin puanlarının ortalaması ($\bar{x} = 3,92$) dir.

Öğrenciler, uygun zemin oluştuğunda sosyal bilim adamlarının çözmüş olduğu problemleri çözebilmek için beceri geliştirebilirler görüşüne öğretmenlerin % 51,4'ü katıldığını, % 26,8'i kararsız olduğunu, %16,7'si tamamen katıldığını, % 5,2'si katılmadığını belirtmiştir. Bu ifadeye yönelik öğretmen görüşlerinin puanlarının ortalaması ($\bar{x} = 3,88$) dir.

Öğrenciler bilimsel verilerin analiz ve yorumuna doğrudan katılırsa bilimsel metot anlayışları en iyi şekilde gelişir görüşüne öğretmenlerin % 48'i katıldığını, % 30,4'ü tamamen katıldığını, %17,6'sı kararsız olduğunu, % 3,6'sı katılmadığını, % 0,5'i ise kesinlikle katılmadığını belirtmiştir. Bu ifadeye yönelik öğretmen görüşlerinin puanlarının ortalaması ($\bar{x} = 3,98$) dir.

Tablo 12

Sosyal Bilimler Olarak Sosyal Bilgilerin İçerik Boyutuna Yönelik Öğretmen Görüşlerinin Cinsiyet Değişkenine Göre Dağılımına İlişkin t-testi Sonuçları

Cinsiyet	N	\bar{x}	S	sd	t	p
Kadın	167	3,99	,53	442	1,438	,151
Erkek	277	3,90	,64			

Tablo 12. incelendiğinde, öğretmenlerin sosyal bilimler olarak Sosyal Bilgilerin içerik boyutuna yönelik görüşlerinin cinsiyetlerine göre anlamlı bir farklılık göstermediği belirlenmiştir ($t_{(442)} = 1,438$; $p > .05$). Örneklem grubundaki kadın öğretmenlerin sosyal bilimler olarak Sosyal Bilgilerin içerik boyutuna yönelik görüşlerinin puanlarının ortalaması ($\bar{x} = 3,99$) iken, bu değer erkek öğretmenlerde ($\bar{x} = 3,90$) olarak gerçekleşmiştir. Bu sonuç kadın öğretmenlerin ve erkek öğretmenlerin sosyal bilimler olarak Sosyal Bilgilerin içerik boyutuna yönelik görüşlerinin benzerlik gösterdiği söylenebilir.

Tablo 13

Sosyal Bilimler Olarak Sosyal Bilgilerin İçerik Boyutuna Yönelik Öğretmen Görüşlerinin Branş Değişkenine Göre Dağılımına İlişkin t-testi Sonuçları

Branş	N	\bar{x}	S	sd	t	p
Sınıf Öğretmenliği	339	3,84	,63	442	6,044	,000
Sosyal Bilgiler Öğretmenliği	105	4,24	,37			

Tablo 13. incelendiğinde, öğretmenlerin sosyal bilimler olarak Sosyal Bilgilerin içerik boyutuna yönelik görüşlerinin branşlarına göre anlamlı bir farklılık gösterdiği belirlenmiştir ($t_{(442)}= 6,044$; $p<.001$). Örneklem grubundaki Sosyal Bilgiler öğretmenlerinin sosyal bilimler olarak Sosyal Bilgilerin içerik boyutuna yönelik görüşlerinin puanlarının ortalaması ($\bar{x} = 4,24$) iken, bu değer sınıf öğretmenlerinde ($\bar{x} = 3,84$) olarak gerçekleşmiştir. Bu sonuçlar Sosyal Bilgiler öğretmenlerinin sosyal bilimler olarak Sosyal Bilgilerin içerik boyutuna yönelik görüşlerinin sınıf öğretmenlerinin bu konudaki görüşlerine göre daha olumlu olduğu şeklinde yorumlanabilir.

Tablo 14

Sosyal Bilimler Olarak Sosyal Bilgilerin İçerik Boyutuna Yönelik Öğretmen Görüşlerinin Mesleki Kıdemlerine Göre Dağılımına İlişkin Betimsel İstatistik Sonuçları

Mesleki Kıdem	N	\bar{x}	s
1-5	22	4,20	,37
6-10	96	4,18	,41
11-15	80	4,22	,33
16-20	84	4,05	,46
21-25	58	4,01	,59
26+	104	3,31	,62
Toplam	444	3,93	,60

Tablo 14.'te öğretmenlerin sosyal bilimler olarak Sosyal Bilgilerin içerik boyutuna yönelik görüşlerinin mesleki kıdemlerine göre dağılımına ilişkin betimsel istatistik sonuçları verilmiştir. Bu değerler arasındaki farklılığın anlamlı düzeyde olup olmadığını belirlemek için yapılan tek yönlü varyans analizi sonuçları Tablo 15.'te verilmiştir.

Tablo 15

Sosyal Bilimler Olarak Sosyal Bilgilerin İçerik Boyutuna Yönelik Öğretmen Görüşlerinin Mesleki Kıdemlerine Göre Dağılımına İlişkin Tek Yönlü Varyans Analizi Sonuçları

Varyansın Kaynağı	Kareler Toplamı	Kareler Ortalaması	sd	F	P	Fark
Gruplar arası	55,973	11,195	5	46,010	,000	1-5 yıl ile 26 yıl ve sonrası
Gruplar içi	106,569	,243	438			6-10 yıl ile 26 yıl ve sonrası
Toplam	162,542		443			11-15 yıl ile yıl ve sonrası 16-20 ile 26 yıl ve sonrası 21-25 ile 26 yıl ve sonrası

Tablo 15.'e göre sosyal bilimler olarak Sosyal Bilgilerin içerik boyutuna yönelik öğretmen görüşlerinin mesleki kıdemlerine göre farklılık gösterdiği belirlenmiştir ($F_{(5-438)}= 46,010$; $p<.001$). Bu görüşler arasındaki farklılığı belirlemek amacıyla yapılan Scheffé analizine göre farklılık mesleki kıdemi 1-5 yıl, 6-10 yıl, 11-15 yıl, 16-20 yıl, 21-25 yıl olanlar ile mesleki kıdemi 26 yıldan fazla olanlar

arasındadır. Bu sonuç mesleki kıdemi en fazla olan öğretmenlerin sosyal bilimler olarak Sosyal Bilgilerin içerik boyutuna yönelik görüşlerinin diğerlerine göre daha olumsuz olduğu şeklinde yorumlanabilir.

Tartışma

Öğretmenlerin sosyal bilimler olarak Sosyal Bilgilerin amaç boyutuna yönelik görüşleri cinsiyetlerine göre anlamlı bir farklılık göstermemektedir. Sosyal bilimler olarak Sosyal Bilgilerin amaç boyutuna yönelik öğretmen görüşleri branşlarına göre anlamlı bir farklılık gösterdiği belirlenmiştir. Sosyal Bilgiler öğretmenlerinin sosyal bilimler olarak Sosyal Bilgilerin amaç boyutuna yönelik görüşleri sınıf öğretmenlerinin bu konudaki görüşlerine göre daha olumludur. Çünkü Sosyal Bilgiler Öğretmenleri, kendi branşları olması münasebetiyle derse karşı ilgilerinin sınıf öğretmenlerine nispeten daha fazla olması bunda etkili olabilir.

Sosyal bilimler olarak Sosyal Bilgilerin amaç boyutuna yönelik öğretmen görüşleri mesleki kıdemlerine göre farklılık göstermektedir. Mesleki kıdemi en fazla olan öğretmenlerin sosyal bilimler olarak Sosyal Bilgilerin amaç boyutuna yönelik görüşleri diğerlerine göre daha olumsuzdur.

Öğretmenlerin sosyal bilimler olarak Sosyal Bilgilerin yöntem boyutuna yönelik görüşleri cinsiyetlerine göre anlamlı bir farklılık göstermemektedir. Öğretmenlerin sosyal bilimler olarak Sosyal Bilgilerin yöntem boyutuna yönelik görüşleri branşlarına göre anlamlı bir farklılık göstermektedir. Sosyal Bilgiler öğretmenlerinin sosyal bilimler olarak Sosyal Bilgilerin yöntem boyutuna yönelik görüşleri sınıf öğretmenlerinin bu konudaki görüşlerine göre daha olumludur.

Sosyal bilimler olarak Sosyal Bilgilerin yöntem boyutuna yönelik öğretmen görüşleri mesleki kıdemlerine göre farklılık göstermektedir. Mesleki kıdemi en fazla olan öğretmenlerin sosyal bilimler olarak Sosyal Bilgilerin yöntem boyutuna yönelik görüşleri diğerlerine göre daha olumsuzdur. Öğretmenlerin sosyal bilimler olarak Sosyal Bilgilerin içerik boyutuna yönelik görüşleri cinsiyetlerine göre anlamlı bir farklılık göstermemektedir. Sosyal bilimler olarak Sosyal Bilgilerin içerik boyutuna yönelik görüşler branşlarına göre anlamlı bir farklılık göstermektedir. Sosyal Bilgiler öğretmenlerinin sosyal bilimler olarak Sosyal Bilgilerin içerik boyutuna yönelik görüşleri sınıf öğretmenlerinin bu konudaki görüşlerine göre daha olumludur. Sosyal bilimler olarak Sosyal Bilgilerin içerik boyutuna yönelik öğretmen görüşleri mesleki kıdemlerine göre farklılık göstermektedir. Mesleki kıdemi en fazla olan öğretmenlerin sosyal bilimler olarak Sosyal Bilgilerin içerik boyutuna yönelik görüşleri diğerlerine göre daha olumsuzdur.

Genel olarak bakıldığında Sosyal Bilimler olarak Sosyal Bilgiler yaklaşımının amaç, içerik ve yöntem boyutuna ilişkin öğretmen görüşlerinde cinsiyete göre anlamlı bir farklılık tespit edilmemiştir. Vatandaşlık Aktarımı olarak ve Yansıtıcı İnceleme olarak Sosyal Bilgiler Yaklaşımına ilişkin Öğretmen Görüşlerinde de benzer sonuçlarla karşılaşılmaktadır(Özmen, 2010). Erkek ve kadın Öğretmenlerin almış oldukları eğitim ve okul içerisinde paylaştıkları ortam ile bilgi alışverişinin bunda etkili olduğu düşünülebilir.

Sosyal bilimler olarak Sosyal Bilgilerin amaç, içerik ve yöntem boyutuna ilişkin görüşler konusunda sosyal bilgiler öğretmenleri sınıf öğretmenlerine göre daha olumlu yaklaşmaktadır. Benzer sonuçların Sosyal Bilgilerin diğer yaklaşımlarında da ortaya çıktığı görülmektedir(Özmen, 2010). Bunda Sosyal Bilgiler öğretmenlerinin, kendi branşları olmasından dolayı bu derse karşı ilgilerinin sınıf öğretmenlerine göre daha fazla olmasının etkili olduğu düşünülebilir. Çünkü sınıf öğretmenleri birçok derse girmektedir bu durumda derse ilgilerinin Sosyal Bilgiler öğretmeni kadar olmaması normal karşılanabilir.

Kıdemi yüksek öğretmenlerin Sosyal Bilgilerin amaç, içerik ve yöntem boyutuna ilişkin görüşlerinin kıdemi düşük öğretmenlere göre daha olumsuz olduğu tespit edilmiştir. Bu durum, Sosyal Bilgilerin diğer yaklaşımlarıyla ilgili çalışmalarda da ortaya çıkmaktadır(Özmen, 2010). Sebep olarak öğretmenlerin ilerleyen yaşlarda mesleğe ve derse ilgilerinin azaldığı şeklinde yorumlanabilir.

Sosyal Bilimler olarak Sosyal Bilgiler Yaklaşımına ilişkin yapılan benzer çalışmalarda Öğretmen adaylarının Sosyal Bilimler kavramını yeterince bilmediği ve Sosyal bilimleri Tarih, coğrafya, felsefe ve sosyoloji olarak algıladıkları anlaşılmaktadır(Demircioğlu, 2006). Ayrıca Tarih ve coğrafya bilimine yönelik içeriğin zenginliği diğer sosyal bilim dallarının Psikoloji, Sosyoloji, Ekonomi, Hukuk vs. ise çok yetersiz bir şekilde içerikte yer aldığı belirtilmektedir(Özmen, 2010)

Sosyal Bilgiler dersi genç bireylere Sosyal Bilimlerin temel yapısını, bakış açısını, temel kavram ve olgularını, bilimsel araştırma yöntemlerini algılama noktasında bir başlangıç teşkil etmektedir. Bu durumda Sosyal Bilgiler dersinin, öğrencilerin sonraki hayatlarında sosyal bilimleri kullanmalarına rehberlik ettiği unutulmamalıdır.

Öğretmenler öğrenciler için Sosyal Bilgilerin önemini ve yöntemini açıklamalıdır. Sosyal Bilgiler dersinde sosyal bilimlerin yöntem biliminin öğrencilere kazandırılmasında öğrencinin merkez alınması gerekmektedir.

Kaynakça

Adler, S. (2008). The Education of Social Studies Teachers (329-351). **Handbook of Research in Social Studies Education**. L. S., Levstik, & C. A., Tyson(Eds.).New York, Taylor and Francis.

Alkan, C. (1984). Sosyal Bilimlerin Öğretiminde Yenileşme Eğilimleri. **Eğitim ve Bilim Cilt 9**. (49), 3-9

Alkan, C. (1998). **Özel Öğretim Yöntemleri: Disiplinlerin Öğretim Teknolojileri** Ankara. Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Yayınları.

Barr, R., Barth, J. L. and Shermish, S. S. (1978). **The Nature of Social Studies**. CA: ETC Publications.

BARTH, J. L., ve Demirtaş A. (1997) **İlköğretim Sosyal Bilgiler Öğretimi Kaynak Üniteler**. Ankara. YÖK-Dünya Bankası Milli Eğitimi Gelistirme Projesi.

Beal, C., Bolick, C. M. and Martorella, P. H. (2009). Teaching Social studies in Middleand Secondary School, Fift Edition. Allyn&Bacon.USA.

Binbaşıoğlu, C. (1988) **Özel Öğretim Yöntemleri**. Ankara. Binbaşıoğlu Yayınevi.

Büyüköztürk, Ş. (2003). **Deneysel Desenler**. Ankara: Pegem A Yayıncılık.

Catherina, A. L., Annie. X F., Joyce, V. T. B., Karen, B., and Linda, D. A. (2007), **Gifted Chil Quarterly**, A Study of Curriculum Effectiveness in Social Studies. Volume 51, Number 3, 272- 284 National Association for Gifted Children . <http://gcq.sagepub.com>.

Demircioğlu, İ. H. (2004) Sosyal Bilimler Öğretiminin Amaçlarına Dair Öğretmen Görüşleri (Trabzon Örneği). 1. Sosyal Bilimler Eğitimi Kongresi, 15-17 Mayıs 2003 İzmir, Ankara: MEB. Yayınları.

Demircioğlu, İ. H. (2006) "Sosyal Bilgiler Öğretmen Adaylarının Sosyal Bilimler Hakkındaki Görüşleri" **Bilig/Kış**. 36 113-124

Doğan, İ. (1985). Bilim Politikası ve Sosyal Bilimler. **Eğitim ve Bilim**. 10 (57). 38-42

Doğanay, A. (2002) Sosyal Bilgiler Öğretimi, **Hayat Bilgisi ve Sosyal Bilgiler Öğretimi**. C. Öztürk ve D. Dilek (Editörler). Ankara. Pegem A Yayınları, 15-46, 2002.

Doğanay, A., ve Sarı, M. (2004). "Sosyal Bilgiler ve Sınıf Öğretmenleriyle Sosyal Bilgiler Öğretmen Adaylarının Sosyal Bilgilerin Doğasına İlişkin Yaklaşımlarının Değerlendirilmesi", I. Sosyal Bilimler Eğitimi Kongresi 15-17 Mayıs 2003 İzmir, Ankara: MEB. Yayınları.

Dönmez, C. Sosyal Bilimler ve Sosyal Bilgiler. **Konu Alanı Ders Kitabı İnceleme Kılavuzu Sosyal Bilgiler.** Cemalettin Şahin. (Ed). Ankara: Gündüz Yayıncılık.

Engle, S.H. and Ochoa, A.S. (1988). Education for Democratic Citizenship: **Decision Making in the Social Studies.** New York. Teacher College Press.

Erden, M. (Tarihsiz). **Sosyal Bilgiler Öğretimi.** Ankara. Alkım Yayınları.

Güçlü, Y. (2004) , İlköğretim İkinci Kademe Sosyal Bilgiler Ders Grubu Derslerinin Müfredat Programlarına Eleştirel Bir Bakış. I. Sosyal Bilimler Eğitimi Kongresi, 15-17 Mayıs 2003 İzmir, Ankara: MEB. Yayınları.

Kozan, Ersoy (2002). Sosyal Bilgiler Öğretmenlerinin Sosyal Bilgiler Eğitimi Geleneklerine Yaklaşımları ve Bu Yaklaşımların Tarih Öğretimiyle İlişkisi:Ankara-Aksaray Örnekleri. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi Gazi Üniv. Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.

Meb Talim ve Terbiye Kurulu Başkanlığı (2005). **İlköğretim Sosyal Bilgiler Dersi 6-7 Sınıflar Öğretim Programı.** Ankara.

Özbaran, S. (2004). "Sosyal Bilimler Eğitimi 2002-3 ve Tarih Örneği" I. Sosyal Bilimler Eğitimi Kongresi. 15-17 Mayıs 2003 İzmir, Ankara: MEB. Yayınları.

Özmen, C. (2010). Sosyal Bilgiler ve Sınıf Öğretmenlerinin Sosyal Bilgiler Dersine İlişkin Görüşlerinin Çeşitli Değişkenler Açısından Değerlendirilmesi. Yayınlanmamış Doktora Tezi. Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.

Paykoç, F. (1991) **Tarih Öğretimi**, B. Özer. (Ed). Eskişehir. Anadolu Üniversitesi Açık Öğretim Fakültesi Yayınları.

Savage, T. V. and Armstrong, D. G. (1996). Effective Teaching in Elementary Social Studies.Third edition. USA: Prentice Hall,

Sönmez, V. (1999). **Sosyal Bilgiler Öğretimi ve Öğretmen Kılavuzu.** Ankara. MilliEğitim Bakanlığı Yayınları.

Sözer, E. (1998). **Kuramdan Uygulamaya Sosyal Bilimlerin Öğretimi.** Eskişehir:Anadolu Üniversitesi Yayınları, No: 1034

Şimşek, N. (2007). Sosyal Bilgiler Öğretiminde CBS. Temelli Uygulama ve Etkinliklerinin Öğrenci Başarısı ve Derse Karşı Tutumuna Etkisi. Yayınlanmamış Doktora Tezi. Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.

Tavşancıl, E. (2006). **Tutumların Ölçülmesi ve SPSS ile Veri Analizi.** Ankara. Nobel Yayın Dağıtım

Tonta, Y. ve İlhan, M. (1997). "Sosyal Bilimlerde Türkiye'nin Dünyadaki Yeri". **Türk Psikoloji Dergisi.** 12. 40. 67-74

Welton, D. A., and Mallan, J. T. (1999). **Children and Their World: Strategies for Teaching Social Studies.** U.S.A. Houghton Mifflin Company

“Sosyal Bilimler Olarak Sosyal Bilgiler Yaklaşımı” nın Sosyal Bilgiler ve Sınıf Öğretmenlerinin Bakış Açısıyla Değerlendirilmesi

Training Teachers And Social Studies Teachers To Evaluation The Views Of The Social Studies Thought As A Social Science Approach

Summary

This study explores teachers' opinion considering the method, goal, and content of social studies. This study is based on Survey model, processed by using quantitative method.

The part of study which requires survey is presented descriptively. Opinions of participants about the goal, method, and content of social studies are determined in this part. This study had took place two different groups of sample teachers. In the process of collecting quantitative data, 444 social studies teachers and elementary teachers who are currently working in Kayseri, were conducted.

Quantitive data is collected in 15 questions with “Approaching Social Studies Thought as Social Science Approaches Subject Scale” which was developed by Barr, Barth and Shermiss (1978) and adopted into Turkish by Ersoy Kozan.

The purpose of this research is constantly evolving and changing world, prepared for this as long as individuals have responsibility for training teachers and social studies teachers to assess the views of the Social Studies Thought as a Social Science Approach.

Teachers in the study, the above-mentioned general purpose branch, gender and seniority and the relationship between variables in terms of these variables as a Social Studies Thought as Social Sciences opinions differed on the approach were investigated.

In the data collection programme there is used likert type scale.in this scale teachers as a social science, social sciences aim's method's and expressionsturned to the content try to be determinedin the likert type of scale individual person instead of marking the expressions he adopts, it identifies whether what extent they they join.the participation level which is given in these scales changes into 1.00 to 5.00.These codes are I certainly agree 5, I agree 4,unstable 3,I disagree 2, I certainly disagree 1. In order to determinethe scales scopes valdity, the experts opinions were taken

The factor analysis has been applied to determine the admissibility of the scale. The KMO co-efficient of the scale has been determined as .849. This situation shows that the poll is very suitable for the factor analysis. The datas in this application have been gained from a sample group of 268 people. In this analysis it is considered that the difference between the load factor 15 and the load factors of a substance is minimum .10. It has been seen as a result of the analysis which are made by using Varimax transformation technique that the scale consists of 3 sub-dimensions. These are objective dimesion, method the size and the content size of the social information in Social Sciences. The internal consistency co-efficient of sub-dimensions of the survey has been determined with Cronbach Alpha. These values are 0.700 for the objective dimension, 0.701 for the method the size and 0.788 for the content size in Social Sciences. The results show that the scale can be used as valid and reliable.

At the end of the research it is identified that there is no differences about teachers' view according to gender on approaching Social Studies Thought as Social Science subject scale on the base of aim, content and method. In addition to this, significant differences were determined in teacher opinions due to their branch and seniority status. The branch teachers indicate more positive wiew then the clas teachers and the teachers who have lover degree than the teachers who have higher degree.